

**KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG**

1026 Budapest, Riadó u. 5.

Tel.: 06-1/882-85924

Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Az ügy iktatószáma: D.325/13/2022.

A tanács tagjai: Dr. Kozsuch Edina közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Gulyás Richárd közbeszerzési biztos, Dr. Virágh Norbert közbeszerzési biztos

A kérelmező: HAR MERON HUNGARY Kft.
(Budapest, Tóth Lőrinc u. 31.)

A kérelmező képviselője: Dr. Németh Ferenc
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó
(Halásztelek, Megyedülő utca 27. B épület)

Az ajánlatkérő: Nemzeti Kommunikációs Hivatal
(Budapest, Garibaldi utca 2.)

Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Farkas Bálint
felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

A beszerzés tárgya, értéke: Komplex kommunikációs kampány az IFKA részére -160 – 47.000.000.-Ft

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T - ot.

A Döntőbizottság a jogorvoslati kérelmet elutasítja.

A jogorvoslati eljárás során felmerült költségeiket az ügyfelek maguk viselik

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet a Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya.

I N D O K O L Á S

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. Az ajánlatkérő 2022. február 27. napján a Kbt. Második Része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított „Komplex kommunikációs kampány az IFKA részére -160” tárgyban. Az eljárás megindítására az Elektronikus Közbeszerzési Rendszeren (továbbiakban: EKR) belül az EKR001251272021 azonosítószám alatt került sor.

2. Az ajánlatkérő a felhívás II.2.4) pontjában meghatározta a közbeszerzés mennyiségét az alábbiak szerint:

„1. Kreatívügynökségi feladatok

Nyertes AT feladata a kampányhoz kapcsolódó vizuális kreatív tervek készítése és az ezzel kapcsolatos grafikai tervezési feladatok (roll-up, eDM, banner, BTM anyagok, kiadványok stb. grafikai tervezésének) ellátása a Megrendelő által meghatározott kommunikációs csatornákra/felületekre alkalmazva. Az egyes csatornákon, felületeken, eszközökön megjelentetni kívánt tartalmak egyazon üzenetre kell, hogy épüljenek. Nyertes AT végzi el az összes szövegírási vagy ahhoz kapcsolódó feladatot is, így a kreatív szövegírást, stilizálást, tördelést, lektoráltatást, korrektúrázást.

2. PR-ügynökségi szolgáltatások

Nyertes AT feladata: sajtószervezéssel (sajtóreggelik, sajtótájékoztatók), szövegírással (PR cikk, honlapon megjelenő cikk, írása, cégbemutató kivonatok készítése stb.), sajtókapcsolatokkal összefüggő feladatok, valamint a kampányhoz kapcsolódó kiadvány(ok), szóróanyag(ok) és online felületekre történő verbális tartalomfejlesztési munkák ellátása.

3. Online ügynökségi feladatok

Nyertes AT feladata:

- a teljes online kommunikációs stratégia kidolgozása, az online elemek koncepcionális és kreatív tervezése;
- a Megrendelő online felületein megjelenítésre kerülő kreatív anyagok kapcsán a Megrendelő által javasolt tartalom előkészítése, annak kiemelése, célzott hirdetése, igény esetén mozgósítás, event menedzsment biztosítása;
- igény esetén eDM készítése és küldése (mail chimp), valamint a szükséges adatbázis kiépítése/vásárlása;
- projekt meglévő honlapjára célzott keresőoptimalizálás/keresőmarketing koncepció készítése és megvalósítása.

Nyertes AT-nek nem feladata a weboldal tartalommenedzsmentje, a kapcsolódó tartalomgyártás, a moderációs- és admin feladatok ellátása.

4. Gyártás – Nyomda, dekorációs- és marketingeszközök, reklámajándékok

Nyertes AT feladata a kiadványok, szórólapok, dekorációs- és marketingeszközök, reklámajándékok, illetve egyéb nyomdai anyagok gyártási feladatainak teljes körű ellátása.

5. Gyártás – Rádióreklám gyártás

Nyertes AT feladata tervezetten 5 db (20 s; 30 s) rádiószpot gyártása, szövegírással, stockzene aláfestéssel, keveréssel, adásanyag elkészítésével.

6. Rendezvényszervezés

Nyertes AT feladata tervezetten az alábbi rendezvények teljes körű előkészítése, megszervezése és lebonyolítása. Felmerülő feladatok e körben (részletes leírást lásd rendezvénytípusonként a műszaki leírásban):

- rendezvény forgatókönyvének, programtervének összeállítása,
- sajtótájékoztatók és sajtóreggelik, illetve az adott Kamarák épületében megrendezésre kerülő országjáró rendezvények/ eseti látogatások, találkozók kivételével, helyszín felkutatása,
- sajtótájékoztatók és sajtóreggelik kivételével helyszín bérlése,
- helyszín előkészítése, szükséges berendezés/ bútorzat biztosítása,

- prezentációs-, vetítés-, videó-, fény- és hangtechnikai feltételek és ezek üzemeltetéséhez szükséges technikus személyzet biztosítása,
- fotós/videós, konferencia moderátor biztosítása,
- catering szervezése
- eseti jelleggel transzfer biztosítása, parkolás, egyéb egészségügyi biztonsági intézkedések biztosítása stb.
- nemzetközi konferencia esetén szállás biztosítása az előadók részére
- összesen 5 db kötelező kommunikációs sajtótájékoztató vagy sajtóreggeli (várható létszám: 20 fő/ alkalom);
- 1 db szakmai konferencia - (A) hagyományos, személyes részvétellel megvalósuló egynapos szakértői konferencia, mely a Covid-19 járványhelyzettől függően átszervezésre kerülhet online platformra (B) Digitális konferenciaként a műszaki leírásban rögzítettek szerint – várható létszám: 120 fő
- 1 db kötelező kommunikációs nemzetközi konferencia – (A) hagyományos, személyes részvétellel megvalósuló másfél napos, magyar-angol nyelvű nemzetközi konferencia, mely a Covid-19 járványhelyzettől függően átszervezésre kerülhet online platformra (B) Digitális konferenciaként a műszaki leírásban rögzítettek szerint - várható létszám: 150 fő
- 8 db országjáró rendezvény Budapesten, valamint a megyeszékhelyek közül tervezetten 7 helyszínen, a műszaki leírásban foglaltak szerint – várható létszám: 50-80 fő/ alkalom
- tervezetten 1 alkalommal konferencia együttműködés biztosítása: max 5 fő előadó részére belépő biztosítása, stand tervezése, gyártása, bontása
- eseti jelleggel (tervezetten összesen 10-12 alkalommal) látogatások, találkozók szervezése, segítése 15-20 fős kiscsoportok számára és catering biztosítása szakértői/testületi ülésekre (tervezetten max. 5 fő/alkalom).

7. Médiaügynökségi feladatok

Nyertes AT feladata a médiakampány médiatervezési és -vásárlási feladatainak ellátása beleértve a médiakampányok utómérését és értékelését, illetve a kapcsolódó ügynökségi szolgáltatások ellátását is. Feladata továbbá a médiahirdetések kampánymenedzmentje, a Projekt célközönségének médiafogyasztási szokásain alapuló, a megszólításukat biztosító médiamix és kampánystratégia kidolgozása az alábbi preferált kampányeszközök felhasználásával:

- a teljes Projekt folyamán média-együttműködések (min. 2 online, 2 rádió és 1 print médiummal) 2 hetes kampányban, rovat szponzorációk (nem barter) kialakítása, rendszeres szakmai jelenlét biztosítása, mintaprojekt bemutatások, vezetői interjúk, beszélgetések elhelyezése;
- online és social media fókuszú, gazdasági és pénzügyi médiumokat preferáló 2 hetes, záró eredménykampány tervezése és teljes körű lebonyolítása.”

3. A felhívás II.2.5) pontja tartalmazta az értékelési szempontokat. Minőségi szempontként került meghatározásra „M.2.2) pont szerinti teljesítésben résztvevő szakember M.2.2) pontban meghatározott tapasztalatán felüli szakmai többlettapasztalata (hónap) (min. 0, max 12 hónap)” 100 súlyszámmal, valamint az „M.2.3) pont szerinti teljesítésben résztvevő szakember M.2.3) pontban meghatározott tapasztalatán felüli szakmai többlettapasztalata (hónap) (min. 0., max 12 hónap)” 100 súlyszámmal. Az ajánlati ár 800 súlyszámmal került meghatározásra.

4. A felhívás II.2.7) pontja szerint a szerződés kezdő dátuma 2022. május 31. napja, befejezésének dátuma 2023. április 15. napja.

5. A felhívás II.2.13) pontja alapján a közbeszerzés európai uniós alapokból finanszírozott, a projekt azonosítója: GINOP 1.1.4-16-2017-00001.
6. Az ajánlatkérő az ajánlattételi határidőt két alkalommal, a 2022/S 061-161554 számú korrigendummal, majd a 2022/S 070-186831 számú korrigendummal módosította, a végleges ajánlattételi határidő 2022. április 20. napjának 10 órája volt.
7. Az ajánlattételi határidőre három ajánlat került benyújtásra, köztük a kérelmező ajánlata.
8. Az ajánlatkérő 2022. június 29. napján aránytalanul alacsony árra vonatkozó indokoláskérészt küldött a kérelmezőnek. Az ajánlatkérő az ajánlati ár megalapozottságának vizsgálata érdekében kérte a kérelmezőt, hogy az általa a „1. Kreatívügynökségi feladatok, 2. PR-ügynökségi feladatok, 5. Gyártás - Rádióreklám gyártás, 6. Rendezvényszervezés” értékelési részszerzőpontokra megajánlott ajánlati árat indokolja és a részszerzőpont tartalmát megalapozó adatokat részletesen ismertesse. Az ajánlatkérő felhívta a kérelmezőt, hogy olyan teljeskörű indokolást nyújtson be, amely egyértelműen és minden kétséget kizáró módon meggyőzi ajánlatkérőt arról, hogy a kért ellenszolgáltatás megajánlása racionális közgazdasági indokokon és számításokon alapul, nem tekinthető irreálisnak, elfogadása nem jelent kockázatot az ajánlatkérő számára.
9. Az ajánlatkérő az indokoláskérésben többek között kérte, hogy a megnevezett feladatok kapcsán megajánlott egységárak tekintetében ajánlattevő csatolja az megajánlásra vonatkozó részletes költségkalkulációját, és ennek keretében igazolja, hogy az alkalmazott egységár legalább a termelési határkötségeket fedezi, illetve mutassa be, hogy a jelentősen alacsonyabb ár milyen költséghatékonyságon alapul, továbbá az alkalmazott szolgáltatási díjtételek esetében adjanak tájékoztatást az azokhoz rendelt emberi erőforrásokról és az irányadó munkabékekről is. A költségkalkulációkhoz kapcsolódóan az ajánlatkérő kérte, hogy a kérelmező írja le a költségkalkuláció részletes módját, tartalmát az alkalmazott termékárak tekintetében (amelyeknél releváns) indokolja az árajánlatát az ár képzésének részletes leírásával, csatolja az árak gazdaságossági számításait, a beszerzési értékek figyelembevételével.
10. Az ajánlatkérő rögzítette, hogy az indokolásnak objektív alapúnak, az abban szereplő adatoknak, számításoknak egyértelműnek és ellenőrizhetőnek kell lennie és kétség kívül alá kell támasztania az ajánlati ár megalapozottságát és azt, hogy az ajánlati ár ajánlatkérő általi elfogadása nem veszélyezteti a szerződés szerződészerű teljesítését. Az ajánlatkérő rögzítette, hogy objektív igazolási módnak tekinti azokat az adatforrásokat, amelyek hiteles konkrét adatokat tartalmaznak, és amelyek az egységárak ajánlattételi időpontban vizsgálendő megalapozottságát és gazdasági ésszerűségét egyértelműen alátámasztják (így különösen: alvállalkozói vagy beszállítói ajánlat, szerződés, előszerződés szándéknyilatkozat, a beszerzési árak igazolása, árelemzés, költségelemzés, a vállalat adott áron történő teljesíthetőségének egyéb objektív igazolására alkalmas igazolás). Az ajánlattevő kötelessége az ajánlati árra vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt rendelkezésre bocsátani ahhoz, hogy az ajánlatkérő ezek gondos mérlegelésével döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Ha az indokolás nem tartalmaz kellő információt, tény, adatot az ajánlatkérő döntéséhez és ennek következtében az ajánlat megalapozottsága, a szerződés szerződészerű teljesíthetősége megkérdőjelezhető, úgy az ajánlatkérő az ajánlatot érvénytelenné nyilvánítja.

11. A kérelmező 2022. július 5. napján benyújtotta árindokolását, melyben rögzítette, hogy több esetben az adott munkavégző személyzethez tartozó óradíjat tüntette fel, amely az adott fő munkavégző személyzet egy órányi munkájának díja. Az összeg tartalmazza az ajánlattevő társaságnál az adott személy egy órányi munkájára eső összes költségét, azaz

- a munkabért járulékokkal és adókkal, a társaságot terhelő közterhekkel,
- a társaság működéséhez szükséges közüzemi, tele- és infokommunikációs, adminisztratív, könyvelési szolgáltatások árát,
- a működéshez szükséges ingatlan bérleti díját,
- a munkavégzéshez használt gépkocsi költségeit (mely tartalmazza a bérleti díjat, adókat, szervizdíjat stb.), valamint
- a működéshez szükséges fogyóeszközök (papír, nyomtató tonerek, irodaszerek, stb.) költségét, a képzett tartalékot és nyereséget azonban nem.

12. A kérelmező árindokolásában rögzítette, hogy a feltüntetett árak az eddigi tapasztalatok és a fix bekerülési költségek figyelembevételével megalkotott kalkulációk, mivel fillérre pontos bekerülési ár megadása nem lehetséges az esetleges, előre nem látható körülmények miatt.

Az adott munkavégző személyzethez tartozó óradíjak a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló jogszabálynak megfelelően kerültek megadásra azzal, hogy ágazatspecifikus bérek esetükben nem kerültek megállapításra. A megadott óradíjak a következő tételekből állnak össze:

- munkabér járulékokkal és adókkal
- egyéb, nem bér jellegű juttatások költsége (adótaralommal együtt)
- közüzemi díjak: havi átlagban
- telekommunikációs költségek: egy főre eső átlag előfizetési díjak, egy főre eső átlag szolgáltatási díjak
- infokommunikációs költségek: előfizetési díjak
- iroda- és raktárbérlet
- munkavégzéshez használt gépkocsi bérleti díja. Ez az összeg tartalmazza a gépkocsival kapcsolatosan felmerülő összes költséget, így különösen, de nem kizárólagosan: amortizáció, szervizdíjak, adók, biztosítások.
- irodai fogyóeszközök: havi átlagban
- társaság által fizetendő adók (helyi iparüzési adó, társasági adó): a kalkulált adómértékek a korábbi évek tapasztalatai alapján kerültek figyelembevételre
- közbeszerzési ajánlattételhez igénybe vett közbeszerzési tanácsadó közreműködésének díja
- felelősségbiztosítás költsége
- egyéb adminisztrációs költségek (könyvelés, bérszámfejtés)

A teljesítéshez szükséges élömunka-ráfordítás költségigényét egy főre eső költségek részletezésével az árindokolás 1 sz. melléklete tartalmazza.

13. A kérelmező az árindokolásának mellékleteit üzleti titokká nyilvánította. Rögzítette, hogy alvállalkozóval, illetőleg a Kbt. 3. § 2. pontja alapján alvállalkozónak nem minősülő beszállítóval (továbbiakban együttesen: alvállalkozó) kötött megállapodásaik a szerződő felek üzleti titkát képezik, amellyel összefüggésben a szerződő felek polgári jogi kötelezettséget vállaltak. E kötelezettség megsértése az érintett alvállalkozóval megkötött szerződés megszegését eredményezi, mely kártérítési, illetőleg kötbérfizetési kötelezettséget eredményezne a kérelmező oldalán.

Rögzítette továbbá, hogy az árindokolás mellékleteiként csatolt árajánlatból egyértelműen megállapítható az alvállalkozókkal kötött (és a szerződő felek között is üzleti titokká nyilvánított) megállapodás teljes ellenértéke. Azaz amennyiben az árindokolás mellékleteit egy arra nem jogosult versenytárs megismeri, úgy olyan többletinformációk birtokába kerül, ami alapján megismeri az alvállalkozó személyét, másrészt az alvállalkozó által nyújtott, illetőleg nyújtandó szolgáltatás ellenértékét, azaz olyan versenyelőnyre tenne szert különösebb piackutatás, illetőleg releváns időráfordítás nélkül, amely az ajánlattevőnek jelentős munkájába, időráfordításába került. Aránytalan sérelemmel járna számára, ha ezen üzleti titok nyilvánosságra kerülne, mivel ezzel nem csak a jelen közbeszerzési eljárásban, hanem más közbeszerzési eljárásokban és a közbeszerzési eljárásokon kívüli verseny piacon is egyfelől az árképzés tekintetében versenyhátrányt szenvedne (kifejezetten az alvállalkozó személyének és az általa adott árajánlat ismertté válása miatt), másfelől a már stabilan működő, hosszútávú alvállalkozói, beszállítói kapcsolatai esetleges leépülése esetén jelentős bevétel kiesést szenvedne, ami már rövid távon jelentős mértékben csökkentené a likviditását és versenyképességét. Az árindokolás mellékleteiből könnyedén megállapítható a kérelmező versenyképes árképzését lehetővé tevő bérezési stratégia is.

A kérelmező árindokolásában az üzleti titokká minősített információk megismerése által keletkező aránytalan sérelem kapcsán hangsúlyozta, hogy az alvállalkozókkal kötött illetőleg megkötendő megállapodások üzleti titkot képeznek így ezek nyilvánosságra hozatala szerződésszegést eredményezne az ajánlattevő részéről, mely az alvállalkozók oldalán kártérítési igényt alapoz meg, mely kézzel fogható, pénzben kifejezhető aránytalan sérelem.

14. Az ajánlatkérő 2022. július 26. napján kiegészítő indokoláskérést küldött a kérelmezőnek. Az ajánlatkérő kiegészítő indokoláskérésében rögzítette, hogy a kérelmező az előírt határidőig benyújtotta árindokolását, azonban annak tartalmából nem állapítható meg az ajánlatkérő számára az ajánlati ár megalapozottsága, gazdasági ésszerűsége, azaz, hogy az árindokolás tárgyává tett feladat (tétel), és ezáltal a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.

15. A kiegészítő indokoláskérés jogorvoslati eljárás szempontjából releváns része:

Az ajánlatkérő rögzítette, hogy a kérelmező ajánlata részeként benyújtotta több tétel vonatkozásában különböző gazdasági szereplőktől származó (indikatív) ajánlatát, amely alapján az ajánlatkérő számára nem egyértelmű, hogy az aránytalanul alacsony árak minősített tételek tekintetében egy egyösszegű, a kérelmező által tett megajánlásnál kevesebb összeget tartalmazó alvállalkozói díj miként igazolja annak teljesíthetőségét. Erre figyelemmel – az alvállalkozó által teljesítendő feladatok adott áron való teljesíthetőségének megállapítása végett – az ajánlatkérő kérte az alvállalkozói díjak alvállalkozó által történő bemutatását, alábontását az alábbi indikatív ajánlatok tételei tekintetében:

a) K. Bt. indikatív ajánlata: stockfotó komplex kampány és stockfotó egyéb nem kereskedelmi célú felhasználás árai, valamint a stockzene komplex kampány esetében az alvállalkozói ár milyen típusú és mértékű költségelemből épült fel;

b) F. Kft. által benyújtott árajánlat valamennyi tétele esetén az alvállalkozói ár milyen típusú és mértékű költségelemből épült fel

c) K. Kft. által benyújtott árajánlat valamennyi tétele esetén az alvállalkozói ár milyen típusú és mértékű költségelemből épült fel (e körben különösen kérte alátámasztani, hogy az adott rendezvény esetében mely, a műszaki leírásnak megfelelő helyszínt vette előzetesen figyelembe az alvállalkozó, továbbá alátámasztani, hogy a rendezvényeken közreműködő személyek (pl.: „segítő személyzet”; moderátor; tolmács) igénybevétele milyen személyi jellegű ráfordítások mellett érvényes.

Az ajánlatkérő kiegészítő indokolás keretében kérte benyújtani, hogy az adott alvállalkozói megajánlások miként nyújtanak fedezetet a költségekre és biztosítják a teljesíthetőséget. Az

alátámasztás során valamennyi tétel esetében olyan részletezettséggel kérte az ajánlatkérő bemutatni az alvállalkozói díjak számításának módját és alátámasztását, mint ahogyan az aránytalanul alacsony árra (megajánlásra) vonatkozó indokoláskérésben kérte. Az ajánlatkérő felhívta a kérelmező figyelmét, hogy amennyiben a bemutatott alvállalkozói díjakat az alvállalkozó részére további alvállalkozó igazol(na), úgy olyan szubalvállalkozói szintig szükséges a költségeket bemutatni, hogy ajánlatkérő meg tudja állapítani a foglalkoztatásával/bevonásával járó költségek megfelelőségét, a szakemberek és eszközök rendelkezésre állását, valamint hogy valamennyi bevont szereplő számára a gazdasági észszerűséggel összeegyeztethető a vállalása, és költségeit fedezi nyereség elérése mellett. Helyszín biztosítása esetén az ajánlatkérő elfogadja a helyszín által nyújtott hivatalos árajánlatot alátámasztásként, ez esetben részletesebb alábontás nem szükséges.

16. A kérelmező 2022. augusztus 1. napján benyújtotta kiegészítő árindokolását az ajánlatkérő részére, amelyben rögzítette, hogy az alvállalkozók a részére adott árajánlat kapcsán kifejezetten elzárkóztak attól, hogy az egyösszegű árajánlatukat költségelemekre bontsák, tekintettel arra, hogy a saját árképzésük (különösen az alkalmazott profit mértéke) még a kérelmezővel fennálló relációban is üzleti titkot képez, így e számításokat, alkalmazott díjakat, költségelemeket, nyereség mértékét nem mutatták be, kifejezett erre irányuló kérésre sem. A kérelmező az alvállalkozókkal fennálló, adott esetben több évre visszanyúló üzleti kapcsolata alapján az alvállalkozói ajánlatokat valósnak és teljesíthetőnek fogadta el, tekintettel arra, hogy a korábbiakban e gazdasági szereplők teljesítésével kapcsolatosan semmilyen minőségi kifogás, vagy bármilyen egyéb probléma nem merült fel. A kérelmező nyilatkozott továbbá, hogy a kiegészítő árindokolás mellékleteit üzleti titokká nyilvánítja és azok nyilvánosságra hozatalát, illetőleg más ajánlattevő általi iratbetekintés körében történő átvizsgálását megtiltja.

17. Az ajánlatkérő 2022. augusztus 5. napján közbenső döntéssel a Kbt. 73.§ (1) bekezdés e) pontja, valamint a Kbt. 73.§ (2) bekezdése alapján érvénytelenné nyilvánította a kérelmező ajánlatát. Az érvénytelenség indoka körében rögzítette, hogy az alvállalkozó költségeinek alátámaszthatóságát az ajánlatkérő éppen olyan részletességgel kell, hogy vizsgálja, mint az ajánlattevő saját megajánlását. Az ajánlatkérő olyan részletezettségű indokolást köteles kérni a Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján, illetve az ajánlattevő ennek alapján az árát olyan részletezettséggel köteles alátámasztani, amely bizonyítja, hogy a szerződés az adott áron teljesíthető. Ennek megfelelően alvállalkozó igénybevétele esetén nem elegendő az alvállalkozó vállalási árának bemutatása, hanem az alvállalkozóra eső részt is éppolyan részletes ár kalkulációnak kell alátámasztania, mint az ajánlattevő saját maga által teljesítendő munkarészeket. Az ajánlatkérő ugyanis csak ekkor lesz olyan helyzetben, hogy megítélhesse, hogy a szerződés az adott áron teljesíthető-e. Tehát az ajánlattevőnek a teljesítésben az ő oldalán közvetlenül részt vevő valamennyi gazdasági szereplő vonatkozásában a teljes ajánlati árát alá kell támasztani objektív indokokkal, tényekkel, adatokkal.

A kérelmező a fentiek ellenére nem nyújtotta be az alvállalkozói díjának alátámasztását, az ajánlatkérő ezen kifejezett kérésének nem tett eleget.

Az ajánlatkérő közbenső döntésében rögzítette, hogy az árindokolás jogintézményének az a lényege és vizsgálati célja, hogy az elvégezni kívánt feladatok az adott áron teljesíthetők-e, ennek alátámasztási módja szempontjából irreleváns, hogy azt milyen struktúrában (saját maga, vagy alvállalkozó, vagy szubalvállalkozó útján) kívánja teljesíteni az ajánlattevő. A Kbt. 72. § (3) bekezdésének második mondata szerint az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő

rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról

Mivel a kérelmező nem csatolta az alvállalkozók által megajánlott bekerülési költség alátámasztását, így érdemben nem vizsgálható, hogy az alvállalkozói ajánlatok, illetve az arra tekintettel meghatározott ajánlattevői megajánlások megalapozottak.

18. Az ajánlatkérő 2022. augusztus 15. napján közzétett összegezésében az egyetlen érvényes ajánlatot tevő gazdasági szereplőt nevezte meg nyertes ajánlattevőként.

A jogorvoslati kérelem és a kérelmező észrevétele

19. A kérelmező 2022. augusztus 19. napján jogorvoslati kérelmet nyújtott be a Döntőbizottsághoz. A kérelmező előadta, hogy az ajánlatkérő a kérelmező ajánlatának érvénytelenné nyilvánításával megsértette a 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 69. § (1) és (2) bekezdését és kérte, hogy a Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés d) pontja alapján állapítsa meg jogsértés megtörténtét és a 165. § (3) bekezdés b) pontja alapján semmisítse meg az ajánlatkérőnek a kérelmező ajánlata érvénytelenségét megállapító közbenső döntését.

20. A kérelmező a jogsértő esemény megtörténtének időpontjaként és a jogsértésről való tudomásszerzés időpontjaként is az ajánlata érvénytelenségéről szóló tájékoztatás megküldésének napját, 2022. augusztus 5. napját jelölte meg.

21. A kérelmező előadta, hogy az ajánlatok bontását követően az ajánlatkérő árandokolást kért a kérelmezőtől. Az árandokolás benyújtását követően az ajánlatkérő kiegészítő árandokolással fordult a kérelmezőhöz, melynek tárgya egyebek mellett az árandokolásban hivatkozott alvállalkozói ajánlatokban foglalt költségek részletes bemutatása, számításokkal való alátámasztása. A kérelmező válaszában közölte, hogy az alvállalkozók kifejezetten elzárkóztak attól, hogy az egyösszegű árajánlatukat költségelemekre bontsák, tekintettel arra, hogy a saját árképzésük (különösen az alkalmazott profit mértéke) még a kérelmezővel fennálló relációban is üzleti titkot képez, így e számításokat, alkalmazott díjakat, költségelemeket, nyereség mértékét nem mutatta be, kifejezett erre irányuló ajánlatkérői kérésre sem. Az ajánlatkérő a kérelmező ajánlatát összefoglalóan arra tekintettel nyilvánította érvénytelenné, hogy az egyes alvállalkozói árajánlatokban szereplő árelemeket az alvállalkozók nem részletezték, nem mutatták be, hogy az egyes alvállalkozói költségek pontosan milyen elemekből (személyi és tárgyi jellegű ráfordítások) állnak.

22. A kérelmező álláspontja szerint az ajánlatkérő döntése jogsértő arra tekintettel, hogy az alvállalkozói költségek részletes bemutatása nem kérhető számon az árandokolást benyújtó ajánlattevőktől, hiszen ezek olyan adatok, melyek nem állnak az ajánlattevő rendelkezésére. A Kbt. 72. § (3) bekezdése az ajánlattevő kötelezettségévé teszi az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adat, kalkuláció rendelkezésre bocsátását, de e tények/adatok/kalkulációk nyilvánvalóan csak azon információk lehetnek, melyeknek az ajánlattevő a birtokában van. Olyan információk, melyek az ajánlattevőnél nem állnak rendelkezésre, álláspontja szerint nem kérhetők számon az ajánlattevőn, illetőleg ilyen információ hiánya nem eredményezheti az ajánlat érvénytelenségét. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a Döntőbizottság D.196/15/2022. számú határozatára.

23. A kérelmező előadta továbbá, hogy az ajánlati ár indokolása ajánlati kötöttséget nem eredményező eljárási cselekmény a Kbt. keretei között, így nyertesség esetén a kérelmezőn nem kérhető számon az, hogy konkrétan az árandokolásban bemutatott személyekkel,

gazdasági szereplőkkel történjen a teljesítés és az árindokolásban csatolt indikatív ajánlatokban szereplő ellenszolgáltatás kerüljön kifizetésre az egyes megnevezett beszállítók/alkalmazók részére. Ezáltal tehát a nyertesség esetén történő teljesítés szempontjából teljesen irreleváns az ajánlatkérő számára azon információ, hogy egy adott indikatív ajánlatot tevő alkalmazó/beszállító konkrétan milyen árazási metodikát alkalmaz, milyen bérköltséggel, nyereséggel számol, hiszen az ajánlattevőt nem terheli olyan kötelezettség, hogy a szerződés elnyerése esetén konkrétan azzal az alkalmazóval/beszállítóval szerződve kelljen elvégeznie az indikatív ajánlatban szereplő részfeladatot. A közbeszerzési eljárás ajánlattevőinek – így a kérelmezőnek is – az árindokolás keretében az a kötelezettségük, hogy igazolják a szerződés adott áron való teljesíthetőségét, egészen pontosan az, hogy eloszlassák az ajánlatkérő azon kételyét, illetőleg megdöntsék az ajánlatkérő azon véelmét, mely szerint a megkötendő szerződés, illetőleg annak valamely részfeladata a vitatott áron nem teljesíthető. Amennyiben az árindokolásra felhívott ajánlattevő fel tud mutatni olyan alkalmazót/beszállítót, mely írásbeli ajánlattal vállalja a megkötendő szerződés egy adott részfeladatának teljesítését (és ezen ajánlat szerinti ár az ajánlattevő által ajánlott ár alatt marad), úgy ajánlattevő igazolta, hogy az általa tett megajánlás a jelenlegi piaci ismeretei, információi alapján teljesíthető, az adott részfeladat teljesítésére az általa ajánlott áron a még kezelhető üzleti kockázatok (esetleges alkalmazói nemteljesítés) keretein belül vállalkozik.

24. A kérelmező álláspontja alátámasztásaként hivatkozik a megkötendő szerződés keretszerződés jellegére. A megkötendő keretszerződés VII.3. pontja alapján ajánlatkérő a keretösszeg 70%-ára vállal lehívási kötelezettséget. A lehívással érintett konkrét tételek (ártáblázat szerinti egyes feladatok) még a keretszerződés megkötésekor sem ismertek, e tételeket ajánlatkérő egyedi megrendelés keretében hívja le a keretszerződés időtartama alatt. Az ajánlatkérő a Kbt. 72. § (3) bekezdése alapján arra hivatkozással állapította meg a kérelmezői ajánlat érvénytelenségét, hogy a megadott információk nem indokolják megfelelően a megkötendő szerződés kérelmező által ajánlott áron való teljesíthetőségét. E körben megjegyezte, hogy a megkötendő keretszerződés alapján az ajánlatkérő által vitatott tételek teljesítésére nem feltétlenül kerül sor, az ajánlatkérő ugyanis nem határozta meg azt, mely tételek/feladatok megvalósítására (lehívására) kerül sor teljes bizonyossággal a teljesítés során. Így tehát az ajánlatkérő úgy tesz a megkötendő szerződés kérelmező által ajánlott áron való teljesíthetlenségére vonatkozó megállapítást, hogy az általa kiadott közbeszerzési dokumentumok (elsősorban a szerződéstervezet) alapján a vitatott tételek/feladatok teljesítése csak eshetőséges, azok megrendelésére ajánlatkérőnek nem keletkezik kötelezettsége a keretszerződés megkötésével.

25. Az ajánlatkérő az érvénytelenség indokolásában egyértelmű utalást tesz arra vonatkozóan, hogy az ajánlat érvényességének, az árindokolás megfelelőségének vizsgálatát kifejezetten a szubalkalmazói ár vizsgálatára is kiterjeszti. A szubalkalmazó (alkalmazó alkalmazója) a Kbt. értelmező rendelkezései alapján nem tartozik az alkalmazó fogalomkörébe, mert nem az ajánlattevő, hanem az alkalmazó által bevontan vesz részt a teljesítésben. Az ajánlatkérő az árvizsgálatot kiterjeszti olyan gazdasági szereplőkre is tehát, melyeknek nemcsak az árazási stratégiája, de még a kiléte sem ismert az ajánlattevő előtt. Amennyiben az alkalmazói árazási metodika ismeretlen az ajánlattevő számára, úgy ez fokozottan igaz olyan gazdasági szereplőre vonatkozóan, melynek konkrét személye sem ismert az ajánlattevő előtt.

26. A kérelmező mindezekre tekintettel előadta, hogy az ajánlatkérő a kérelmezői ajánlat érvénytelenné nyilvánításával megsértette a 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 69. § (1) és (2) bekezdését.

27. A kérelmező 2022. szeptember 7. napján érkezett észrevételében előadta az ajánlatkérő által hivatkozott elkészettségi kifogás vonatkozásában, hogy álláspontja szerint az ajánlatkérő tévesen hivatkozik a jogorvoslati kérelem elkészettségére. A kérelmező nem az ajánlatkérő kiegészítő indokoláskérésének jogszerűségét kifogásolja, arra a választ ugyanis határidőben megadta. A kérelmező jogos érdekeinek sérelmét kifejezetten az ajánlatkérő érvénytelenséget kimondó döntése okozta, kifejezetten azon ajánlatkérői érvek, melyek az alvállalkozói részletes árképzés nélkülözhetlenségére vonatkoznak. Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban kiadott árindokolás-kéréshez nincs kötve. A kérelmező ezen ajánlatkérői kötöttség hiányában alappal számíthatott arra, hogy az általa megadott választ elfogadva ajánlatkérő eltekint az alvállalkozói részletes árképzés vizsgálatától. A kérelmező által állított és a jogorvoslati kérelemben vitatott jogsértés az ajánlatkérő 2022. augusztus 5. napján megküldött közbenső döntésében szereplő érvénytelenné nyilvánítással valósul meg, ekként tehát a 2022. augusztus 19. napján benyújtott jogorvoslati kérelem nem minősül elkészettnak.

28. A kérelmező észrevételében előadta továbbá, hogy a közbeszerzési eljárásban benyújtott árindokolás ajánlati kötöttséget nem eredményező jogi aktus.

A kérelmező álláspontja szerint egy esetleges nem megfelelő alvállalkozói árkalkuláció nem eredményezheti az ajánlati ár aránytalanul alacsony jellegének megállapítását, hiszen az ajánlattevők (így kérelmező) nincsenek kötve az árindokolásban foglaltakhoz, az árindokolásban nevesített alvállalkozó helyett tehát másik gazdasági szereplő is jogszerűen teljesítheti az árindokolásban megjelölt munkanemet/részfeladatot. Ekként irrelevánssá válik az aránytalanul alacsony ár vizsgálata során, hogy egy konkrét gazdasági szereplő milyen struktúra szerint képezi egyes árait üzleti tevékenysége során. Az alvállalkozó által teljesítendő egyes feladatok vonatkozásában amennyiben az árindokolásra felhívott ajánlattevő fel tud mutatni olyan alvállalkozót/beszállítót, mely írásbeli ajánlattal vállalja a megkötendő szerződés egy adott részfeladatának teljesítését (és ezen ajánlat szerinti ár az ajánlattevő által ajánlott ár alatt marad), úgy ajánlattevő igazolta, hogy az általa tett megajánlás a jelenlegi piaci ismeretei, információi alapján teljesíthető, az adott részfeladat teljesítésére az általa ajánlott áron a még kezelhető üzleti kockázatok (esetleges alvállalkozói nemteljesítés) keretein belül vállalkozik.

29. A kérelmező a megkötendő szerződés keretjellegeré tekintettel észrevételében előadta, hogy az ajánlatkérő az ajánlatot csak akkor nyilváníthatja aránytalanul alacsony ár okán érvénytelenné, ha meggyőződött a szerződés adott áron való teljesíthetlenségéről, vagy az ehhez szükséges adatokat a kifejezett felhívása ellenére az érintett ajánlattevő nem bocsátotta rendelkezésére. Az érvénytelenné nyilvánítás alapja azon megdöntetlenül maradt vélelem, miszerint a megkötendő szerződés az ajánlattevő által ajánlott alacsony ár miatt nem teljesíthető, vagy a felhívott ajánlattevőnek felróható okból az e vélelmet megdönteni képes adatok nem állnak az ajánlatkérő rendelkezésére. A jelen közbeszerzési eljárás keretszerződés jellege annyiban speciális, hogy ajánlatkérő egyetlen munkatétel/feladat vonatkozásában sem jelentheti ki azt, hogy a teljesítés során bizonyosan megvalósításra kerül. A kérelmező álláspontja szerint az érvénytelenné nyilvánítás alapjául kizárólag olyan árelem és munkatétel szolgálhat, melyről egyértelműen, teljes bizonyossággal kijelenthető, hogy a teljesítés során – bármilyen mennyiségben is – megvalósításra kerül. Hangsúlyozta, hogy az ajánlatkérőnek lehetősége lett volna a beszerzési igény felmérésével, pontos meghatározásával olyan szerződéses feltételek kidolgozására, melyek bizonyos munkanemek/feladatok lehívását

kötelezően előírják az ajánlatkérőként szerződő fél számára. A jelen beszerzés tárgyának ismeretében kijelenthető, hogy az ajánlatkérő szerződéses feltételeinek jelen közbeszerzési eljárásban kiadott tartalommal való kidolgozása pusztán az ajánlatkérő választása, nem pedig a beszerzés tárgyából következő kikerülhetetlen szükségesség. Az ajánlatkérő a műszaki leírásban egyértelműen utal egyes rendezvények/feladatok minimális darabszámára, mennyiségére, azonban az abban meghatározottak ellenére ajánlatkérő mégis mennyiségi kötelezettségvállalás nélkül, pusztán a szerződéses keretösszeg 70%-ának lehívására vonatkozó kötelezettségvállalással határozta meg a megkötendő keretszerződés feltételeit. Az ajánlatkérő nyilvánvalóan nem kívánta a beszerzési igény és a szerződéses feltételek ilyen jellegű meghatározásával járó többletkötelezettséget vállalni, ez azonban a kérelmező álláspontja szerint azt eredményezi – e ponton az ajánlatkérővel egyetértve –, hogy az ajánlatkérőnek nincs lehetősége egyetlen tétel esetében sem az ajánlati ár aránytalanul alacsony jellege miatti érvénytelenséget megállapítani, mert egyetlen tétel esetében sem állíthatja, hogy az a teljesítés során ténylegesen megvalósításra/lehívásra kerül. Mindez azonban – az ajánlatkérő álláspontjától eltérően – nem „az ajánlatkérőre rótt vizsgálati kötelezettség szellemiségével” szembemenő jogértelmezésnek és a Kbt. 72. § szerinti jogintézmény kiüresítésének minősül, hanem hangsúlyozottan az ajánlatkérő által választott sajátos beszerzési megoldásból következő szükségességnek. Az ajánlatkérő által kidolgozott szerződéses feltételek determinálják tehát azt, hogy az aránytalanul alacsony árra vonatkozó érvénytelenség a jelen közbeszerzési eljárásban nem alkalmazható.

30. A kérelmező észrevételében rögzítette, hogy az árandokolás benyújtására felhívott ajánlattevőtől kizárólag olyan tények, adatok, kalkulációk bemutatása kérhető számon, melyekkel maga a felhívott ajánlattevő rendelkezik. Erre tekintettel olyan tények, adatok, kalkulációk benyújtása nem várható el, melyek kizárólag az ajánlattevő személyétől eltérő, más gazdasági szereplők (alvállalkozók) birtokában vannak, ilyen tények, adatok, kalkulációk hiányára ezáltal érvénytelenség jogszerűen nem alapítható.

Az ajánlatkérő észrevétele

31. Az ajánlatkérő 2022. augusztus 29. napján érkezett észrevételében előadta, hogy a kérelmező a jogsértést arra alapozza, hogy az ajánlatkérő jogszerűtlenül kérte a kiegészítő indokoláskérésben az alvállalkozói díjak részletes bemutatását. A kérelem valamennyi pontja ezen ajánlatkérői magatartás jogszerűségét vitatja –, illetve egyáltalán az indokoláskérés szükségességét –, melyre tekintettel az ajánlatkérő álláspontja szerint a tudomásra jutás időpontja nem a kérelemben megjelölt 2022. augusztus 5. napja, hanem a kiegészítő árandokolás kiküldésének napja, amely 2022. július 26. napján történt. 2022. augusztus 5. napján az ajánlatkérő az érvénytelenségről döntött, az alvállalkozói díjak be nem mutatása végett, azonban függetlenül az ajánlatkérő döntésének időpontjától, az alvállalkozói díjak bemutatásának kérése, mint a kifogásolt, jogsértőnek tartott cselekmény már ebben a kontextusban 2022. július 26. napján megvalósult, melytől számítottan a 15 napos jogorvoslati határidő letelt.

Erre figyelemmel az ajánlatkérő álláspontja szerint a jogorvoslati kérelem elkésett, mivel a kiegészítő árandokolás kérelmező által jogszerűtlennek vélt tartalmi eleme a kiegészítő árandokolás kézhezvételekor jutott kérelmező tudomására, így amennyiben a kiegészítő árandokolás-kérésben kérteket jogszabálysértőnek gondolta, úgy az erre vonatkozó jogérvényesítési határidők is ezen időponttól irányadók. A kiegészítő árandokolás-kérés tartalmával kapcsolatban előzetes vitarendezés kérelmezésére nem került sor. Ez alapján az ajánlatkérő kérte az elkészttség megállapítását.

32. Az ajánlatkérő észrevételében előadta, hogy a kérelmező ajánlata részeként benyújtotta több tétel vonatkozásában különböző gazdasági szereplőktől származó (indikatív) ajánlatát, amely alapján ajánlatkérő számára nem volt egyértelmű, hogy az aránytalanul alacsony árak minősített tételek tekintetében egy egyösszegű, az ajánlattevő által tett megajánlásnál kevesebb összeget tartalmazó alvállalkozói díj tudja-e és ha igen, miként igazolja annak teljesíthetőségét. Erre figyelemmel kérte az alvállalkozói díjak alvállalkozó által történő bemutatását, alábontását a kiegészítő indokoláskérésben foglaltak szerint.

33. Az ajánlatkérő rögzítette, hogy a kiegészítő árindokolás megküldésekor, illetve az érvénytelenség megállapításakor kifejezetten figyelembe vette a Közbeszerzési Hatóság állásfoglalásait. Ezekben a Közbeszerzési Hatóság elvi szinten rögzítette, hogy az alvállalkozó költségeinek alátámaszthatóságát az ajánlatkérő éppen olyan részletességgel kell, hogy vizsgálja, mint az ajánlattevő saját megajánlását. Az ajánlattevőnek a teljesítésben „az ő oldalán közvetlenül részt vevő valamennyi gazdasági szereplő vonatkozásában a teljes ajánlati árat alá kell támasztani objektív indokokkal, tényekkel, adatokkal.”

34. Az ajánlatkérő észrevételében előadta, hogy az árindokolás jogintézményének az a lényege és vizsgálati célja, hogy az elvégezni kívánt feladatok az adott áron teljesíthetők-e, ennek alátámasztási módja szempontjából irreleváns, hogy azt milyen struktúrában (saját maga, vagy alvállalkozó, vagy szubalvállalkozó útján) kívánja teljesíteni az ajánlattevő. A Kbt. 72. § (3) bekezdésének második mondata szerint az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Ennek megfelelően, ha az ajánlatkérő költségkalkuláció bemutatását kérte az árindokolásban, akkor azt az ajánlattevőnek meg kell adnia, akár a teljes szerződés tekintetében kér ilyen számítást, akár meghatározott feladatok tekintetében, abban az esetben is, ha az alvállalkozói, vagy szubalvállalkozói teljesítésre vonatkozik.

35. Az ajánlatkérő a kérelmező üzleti titokra való hivatkozása tekintetében előadta, hogy függetlenül a kérelmező és az alvállalkozója/alvállalkozói között fennálló jogi kapcsolattól, az ajánlatkérőnek a kérelmezővel szembeni kötelezettsége meggyőződni a szerződés teljesíthetőségéről, aminek igazolására valamennyi előírt dokumentumot köteles benyújtani. A beszerző hivatkozott a Közbeszerzési Hatóság fent említett állásfoglalására, amely szerint ha az alvállalkozó vagy a szubalvállalkozó üzleti titokként kívánja kezelni az árindokolást és az azt megalapozó adatokat még az ajánlattevővel vagy szubalvállalkozó esetén az alvállalkozóval szemben is, akkor az árindokolás hiánya ezen rész tekintetében azt eredményezheti, hogy a közölt információk nem igazolják megfelelően, hogy az ajánlat az adott áron teljesíthető, és ez az ajánlat érvénytelenségét eredményezheti.

36. Az ajánlatkérő észrevételében hivatkozott a Kúria Kfv.III.37.486/2013/6. sz. ítéletére, amely rögzítette, hogy az ajánlatkérőnek az ajánlati ár megalapozottságának vizsgálata során a nyertes ajánlattevő által igénybe vett közreműködővel, alvállalkozóval kapcsolatos költségkalkulációt is figyelembe kell venni, hiszen a Kbt. a lényeges ajánlati elemek, illetve ajánlati tartalmi elem vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget írja elő, annak megkülönböztetése nélkül, hogy az az ajánlattevő vagy közreműködője révén teljesül.

37. Az ajánlatkérő előadta, hogy azzal, hogy a kérelmező pusztán egy másik gazdasági szereplő által adott, egyösszegű indikatív ajánlatot nyújt be, még nem hozta az ajánlatkérőt olyan helyzetbe, hogy érdemben meg tudjon győződni az ártáblázatot alkotó tételekre vállalt

egységárak teljesíthetőségéről. Mivel a kérelmező nem csatolta az alvállalkozók által megajánlott bekerülési költség alátámasztását, így érdemben nem volt vizsgálható, hogy az alvállalkozói ajánlatok, illetve az arra tekintettel meghatározott ajánlattevői megajánlások megalapozottak-e. E körben nem voltak érdemben vizsgálhatóak különösen a megvalósítandó rendezvények helyszínének biztosítása kapcsán megajánlott költségek (erre vonatkozóan nem ismert, hogy az alvállalkozó mely rendezvényhelyszín költségével számolt a maga által megajánlott ár meghatározása során, és – mindezek alátámasztására, az ajánlatkérő kifejezett kérése ellenére – nem került benyújtásra a rendezvényhelyszíntől vagy az arra jogosulttól származó árajánlat sem), továbbá a rendezvényeken közreműködő személyek igénybevételevel együtt járó, személyi jellegű ráfordítások megalapozottsága. Mivel a kiegészítő árindokolás tárgyává tett költségek érdemi részét képezik az egyes feladatok tekintetében megajánlott egységárnak, így ezek vizsgálatát ajánlatkérő – a felelős döntéshozatal okán – nem mellőzheti.

38. Az ajánlatkérő álláspontja szerint nem lett volna helyénvaló és jogszerű döntés a részéről, amennyiben az indokolás kéréssel érintett tételek tekintetében – amelyek esetén előzetesen nem tudta megállapítani a teljesíthetőséget – elfogadott volna egy további gazdasági szereplő (jelen esetben a kérelmező alvállalkozója) általi ajánlatot, amelyben a gazdasági szereplő a még alacsonyabb áron történő teljesítést vállalja, ezáltal az aránytalanul alacsony árrá minősített tételek tekintetében indokolásában annál is alacsonyabb összegű vállalatot mutat be, megalapozó számítások és objektív bekerülési költségek nélkül. Amennyiben a kérelmező mentesül az aránytalanul alacsony egységár indokolása alól pusztán azzal, hogy egy még olcsóbb egységárra vonatkozó bekerülési költséget igazol bármiféle alátámasztás nélkül, úgy a gazdasági megalapozottság vizsgálatának jogintézménye nem tölti be a szerepét.

39. Az ajánlatkérő előadta továbbá, hogy amennyiben a kérelmező sem rendelkezik olyan információkkal, ami alapján ő maga is meg tud győződni, hogy az adott áron a vállalat teljesíthető, nyertessége esetén az alvállalkozója bevonása által a szerződéses kötelezettségeit teljesíteni tudja, miként várható el ajánlatkérőtől, hogy alátámasztó adatok nélkül felelős döntést hozzon az árak vizsgálatát érintően?

Az ajánlatkérő álláspontja szerint téves az a kérelemben előadott felfogás, miszerint amennyiben nincs ajánlattevő birtokában valamilyen információ, adat, úgy azt nem kell bemutatnia. Ezen értelmezés lehetőséget adna bármely ajánlattevő részére, hogy erre való hivatkozással ne mutassa be, vagy ne is kísérelje meg bemutatni az ajánlati árának – vagy annak egy részének – az alátámasztását, hivatkozva arra, hogy ezen információkkal nem rendelkezik.

40. Az ajánlatkérő álláspontja szerint nem kötelessége véget nem érően kérni az ajánlati ár alátámasztását, az ajánlattevő feladata és felelőssége olyan alátámasztó dokumentumok, igazolások, kalkulációk benyújtása, amely pontos, tényszerű, áttekinthető és ellentmondásoktól mentes, ami alapján az ajánlatkérő megalapozott döntést tud hozni. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a Döntőbizottság 91/13/2019. számú határozatára.

41. Az ajánlatkérő hivatkozott továbbá a Döntőbizottság D.1/13/2019. számú határozatára, és előadta, hogy az ajánlattevőnek kiemelt figyelemmel kell lennie az ajánlatkérő által megfogalmazottakra, így amennyiben az ajánlatkérő kifejezetten választ vár az alvállalkozó vállalatának megalapozottsága kapcsán, úgy ezeket az ajánlattevőnek szem előtt kell tartania és erre az árindokolása keretében egyértelműen, az ajánlatkérő számára is értelmezhető és ellenőrizhető módon indokolást kell adnia.

42. Az ajánlatkérő észrevételében előadta, hogy nem állított olyat, hogy az alvállalkozóra vonatkozóan beállt volna az ajánlati kötöttség, természetesen adott esetben más, a megajánlott egységáron teljesítő alvállalkozót is bevonhat a kérelmező a teljesítésbe. Viszont az eljárás során esedékes árindokolás során azt kell az ajánlattevőnek alátámasztani, hogy az ajánlattétel időpontjában megadott egységár, adott esetben annak költségalkotó elemei az adott időpillanatban valós, érvényes és gazdaságilag ésszerű számításokon, kötelezettségvállaláson alapulnak, függetlenül attól, hogy ajánlattevői vagy alvállalkozói teljesítésről van szó. Más szóval megismerhetőnek kell lennie, hogy az ajánlati kötöttséggel terhelt egységárak miként kerültek kialakításra. Ez feltételezi – mivel a kérelmező alvállalkozó bevonásával számolt –, hogy van egy gazdasági szereplő, akitől az ajánlattétel időpontjában érvényes indikatív ajánlatot kért a kérelmező, és amit elfogadhatónak minősített, majd felhasznált a saját egységárának meghatározásakor. Az ajánlatkérő vizsgálatának tárgyát ezen egységárak, alátámasztások jelentik, ezért az alvállalkozói költségek mélyebb szintű vizsgálata irrelevánsnak semmiképpen nem tekinthető a megalapozottság megállapítása során. Az ajánlatkérő azon költségeket, és ezzel együtt azon alvállalkozói bekerülési költségeket tudja a megalapozottság szempontjából vizsgálni, amit/akit a kérelmező az ajánlat összeállítása során figyelembe vett, az ajánlatkérő nem indulhat ki abból a feltevésből, hogy később nem is ezen alvállalkozó fogja ellátni a feladatok teljesítését.

43. Az ajánlatkérő a szerződés keretjellege vonatkozásban előadta, hogy a kérelmező álláspontja szélsőséges értelmezés, és egyben azt is jelentené, hogy – mivel a keretszerződés esetében előre nem meghatározható, hogy pontosan mely tételek és milyen mennyiségben kerülnek lehívásra – ajánlatkérőnek nem maradna érdemi lehetősége megvizsgálni az ártáblázatban szereplő egyetlen tétel megalapozottságát sem, ami nyilvánvalóan ellentétes az ajánlatkérőre rótt vizsgálati kötelezettség szellemiségével.

Előadta, hogy az ártáblázatban nem volt és jelenleg sincs olyan tétel, amelyről kijelenthető, hogy biztosan nem kerül lehívásra a szerződés teljesítése során, pontosan ezért kerül keretszerződés formájában megvalósításra. A szerződés teljesítése során valamennyi, az ártáblázatban szereplő tétel lehívására lehetősége van a megrendelőnek, így az árindokolás szempontjából a tételek között nem tehető különbség, hogy melyiknek kisebb vagy nagyobb az esélye a lehívásra. Az ajánlatkérő álláspontja szerint bármely típusú szerződés esetében fennáll az a kötelezettség, hogy az ajánlatkérő megbizonyosodjon az alapjául szolgáló vállalatok teljesíthetőségéről, megalapozottságáról, ezt a kötelezettséget nem befolyásolja, hogy keretszerződés esetében a vizsgálat tárgya az egyedi megrendelés tartalmát alkotó tételek egységárára vonatkozik.

44. Az ajánlatkérő előadta továbbá, hogy a kérelmező a rendezvényszervezésre vonatkozó ártáblázati fülön az árindokolás tárgyává tett egységárak nagy részét a K. Kft. alvállalkozó indikatív ajánlatával kívánta részben vagy egészben alátámasztani. A rendezvényszervezésre vonatkozó tételek esetében alapvető jelentőségű feladat a rendezvény helyszínének a biztosítása, amely egyúttal lényegi elemét képezi a tételre vonatkozó egységár meghatározásának is. A K. Kft. alvállalkozó indikatív ajánlatában egyösszegben tüntette fel az egyes rendezvények esetében a helyszín biztosítására vonatkozó ajánlatát, amelyet – a költség jellege okán – nyilvánvalóan szubalvállalkozótól szerzett be az ajánlattétel során, azonban ennek eredetét és megalapozottságát egyáltalán nem mutatta be. Előadta, hogy kétsége merült fel különösen azzal kapcsolatban, hogy a K. Kft. alvállalkozó indikatív ajánlatában szereplő rendezvényhelyszín biztosítása teljesíthető-e a feltüntetett árakon, ezért kérte ajánlattevőtől, hogy a kiegészítő árindokolás keretében szíveskedjen alátámasztani, hogy az adott rendezvény esetében mely, a műszaki leírásnak megfelelő helyszín ajánlatát vette előzetesen figyelembe az alvállalkozó, kifejezetten rögzítve azt, hogy „ajánlatkérő elfogadja a helyszín által nyújtott

hivatalos árajánlatot alátámasztásként, ez esetben részletesebb alábontás nem szükséges”. A kérelmező azonban kiegészítő árandokolásában nem mutatta be ezen alátámasztást.

45. Az ajánlatkérő észrevételében előadta továbbá, hogy a kérelmező kérelmében arra hivatkozik, hogy az alvállalkozó teljesítésében közreműködő szubalvállalkozó kiléte számára ismeretlen. Az ajánlatkérő meglátása szerint ez felveti a kérdést, hogy az alvállalkozó indikatív ajánlatának elfogadásakor és saját ajánlatához való felhasználásakor miként győződött meg arról, hogy az alvállalkozója valóban képes lesz az egyes rendezvények helyszíneit a feltüntetett áron biztosítani. Az ajánlatkérő hivatkozott a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Értesítő Plusz kiadványában közzétett állásfoglalásra, amely egyértelműen nem tesz különbséget az alvállalkozó és a szubalvállalkozó árandokoltatási kötelezettsége között: „Ennek megfelelően, ha az ajánlatkérő költségkalkuláció bemutatását kérte az árandokolásban, akkor azt az ajánlattevőnek meg kell adnia, akár a teljes szerződés tekintetében kér ilyen számítást, akár meghatározott munkák tekintetében, abban az esetben is, ha az alvállalkozói, vagy szubalvállalkozói teljesítésre vonatkozik.”

46. Mindezekre tekintettel az ajánlatkérő kérte a Döntőbizottságot, hogy a jogorvoslati kérelmet, mint alaptalant utasítsa el.

A Döntőbizottság döntése és annak indokai

47. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő a vizsgált közbeszerzési eljárását 2022. február 27. napján indította meg, ezért a kérelemben foglaltakra a Kbt. ezen időpontban hatályban volt anyagi jogi rendelkezései, míg a jogorvoslati eljárás lefolytatására a kérelem benyújtása idején, azaz a 2022. augusztus 19. napján hatályos Kbt. eljárásjogi rendelkezései az irányadók.

48. A Döntőbizottság hivatalból, valamint az ajánlatkérő eljárási kifogására tekintettel elsődlegesen azt vizsgálta meg, hogy a jogorvoslati kérelem határidőben került-e előterjesztésre.

49. A Döntőbizottság ezen kérdés megítélése során az alábbi jogszabályi rendelkezésre volt figyelemmel.

A Kbt. 148. § (3) bekezdése szerint:

(3) A kérelem – a (4)-(5) bekezdés szerinti eltéréssel – a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt napon belül, a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tíz napon belül nyújtható be. A jogsértés megtörténtétől számított kilencven napon túl kérelmet előterjeszteni nem lehet.

50. Tárgybani jogorvoslati eljárásban a kérelmező az ajánlatát érvénytelenné nyilvánító ajánlatkérői közbenső döntést sérelmezte.

Az ajánlatkérő a kérelmező ajánlatát érvénytelenné nyilvánító közbenső döntését 2022. augusztus 5. napján küldte meg a kérelmező részére.

A kérelem a Kbt. 148. § (3) bekezdése szerint a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt napon belül nyújtható be. Jelen jogorvoslati eljárásban a kérelmező rendelkezésére álló határidő 2022. augusztus 20. napja volt. A kérelmező a jogorvoslati kérelmet 2022. augusztus 19. napján, a rendelkezésre álló tizenöt napos határidő lejártá előtt egy nappal benyújtotta.

51. Az ajánlatkérő azon álláspontja téves, mely szerint a tudomásra jutás időpontja nem az érvénytelenséget megállapító közbenső döntés közlésének időpontja, azaz 2022. augusztus 5. napja, hanem a kiegészítő árendokölás kiküldésének napja, amely 2022. július 26. napja volt, ugyanis a kérelmező jogsértő eseményként az ajánlatának érvénytelenné nyilvánítását jelölte meg. A kérelmező egészen az érvénytelenné nyilvánító döntés meghozataláig alappal bízhatott abban, hogy az általa megadott kiegészítő árendokölásban foglaltakat az ajánlatkérő elfogadja. Tehát a kérelmező számára nem a kiegészítő árendoköláskérés okozott jogsérelmet, hanem az ajánlatának érvénytelenné nyilvánítása.

52. A Döntöbizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a jogorvoslati kérelem benyújtása határidőben történt, ezért nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy a Döntöbizottság a jogorvoslati kérelmet érdemben vizsgálja.

53. Az érdemi vizsgálat keretében a Döntöbizottságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az ajánlatkérő megsértette-e a 73. § (2) bekezdésére tekintettel a Kbt. 69. § (1) és (2) bekezdését.

A Kbt. e körben releváns rendelkezései a következők:

A Kbt. 3. § 2. pontja szerint:

alvállalkozó: az a gazdasági szereplő, aki (amely) a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés teljesítésében az ajánlattevő által bevontan közvetlenül vesz részt, kivéve

- a) azon gazdasági szereplőt, amely tevékenységét kizárólagos jog alapján végzi,
- b) a szerződés teljesítéséhez igénybe venni kívánt gyártót, forgalmazót, alkatrész vagy alapanyag eladóját,
- c) építési beruházás esetén az építőanyag-eladót

A Kbt. 44. § (1) bekezdése szerint:

(1) A gazdasági szereplő az ajánlatban, részvételi jelentkezésben, hiánypótlásban vagy felvilágosításban, valamint a 72. § szerinti indokolásban elkülönített módon elhelyezett, üzleti titkot (ideértve a védett ismeretet is) [az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. §] tartalmazó iratok nyilvánosságra hozatalát megtilthatja. Az üzleti titkot tartalmazó irat kizárólag olyan információkat tartalmazhat, amelyek nyilvánosságra hozatala a gazdasági szereplő üzleti tevékenysége szempontjából aránytalan sérelmet okozna. A gazdasági szereplő az üzleti titkot tartalmazó, elkülönített irathoz indokolást köteles csatolni, amelyben részletesen alátámasztja, hogy az adott információ vagy adat nyilvánosságra hozatala miért és milyen módon okozna számára aránytalan sérelmet. A gazdasági szereplő által adott indokolás nem megfelelő, amennyiben az általánosság szintjén kerül megfogalmazásra.

A Kbt. 69. § (1) - (2) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatok és részvételi jelentkezések elbírálása során az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia, hogy az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések megfelelnek-e a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek.

(2) Az ajánlatkérő köteles megállapítani, hogy mely ajánlat vagy részvételi jelentkezés érvénytelen, és hogy van-e olyan gazdasági szereplő, akit az eljárásból ki kell zárni. Az ajánlatkérő a bírálat során az alkalmassági követelmények, a kizáró okok és a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumok előzetes ellenőrzésére köteles az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatot elfogadni, valamint minden egyéb

tekintetben a részvételi jelentkezés és az ajánlat megfelelőségét ellenőrizni, szükség szerint a 71-72. § szerinti bírálati cselekményeket elvégezni.

A Kbt. 72. § (1) és (3) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatkérő az értékelés szempontjából lényeges ajánlati elemek tartalmát megalapozó adatokat, valamint indokolást köteles írásban kérni és erről a kérésről a többi ajánlattevőt egyidejűleg, írásban értesíteni, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár vagy költség, vagy azoknak valamely önállóan értékelésre kerülő eleme tekintetében.

(3) Az ajánlatkérő az indokolás elfogadhatóságának megítéléséhez - ha az elfogadhatóság kétséges - további kiegészítő indokolást kérhet az ajánlattevőtől, a többi ajánlattevő egyidejű értesítése mellett. Az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető.

A Kbt. 73. § (1) és (2) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés érvénytelen, ha

- a) azt az ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejárta után nyújtották be;
- b) az ajánlattevőt, részvételre jelentkezőt az eljárásból kizárták;
- c) ha az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező alvállalkozója, vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezet a 62. § (1) bekezdés i) pontja, vagy az adott eljárásban felmerült magatartása alapján j) pontja szerinti kizáró ok miatt kizárásra került;
- d) az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek, vagy nem igazolta megfelelően a követelményeknek való megfelelést;
- e) egyéb módon nem felel meg az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban, valamint a jogszabályokban meghatározott feltételeknek, ide nem értve a részvételi jelentkezés és az ajánlat ajánlatkérő által előírt formai követelményeit;
- f) az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező
  - fa) valamely adatot a 44. § (2)-(3) bekezdésébe ütköző módon minősít üzleti titoknak és ezt az ajánlatkérő hiánypótlási felhívását követően sem javítja; vagy
  - fb) a 44. § (1) bekezdése szerinti indokolás a hiánypótlást követően sem megfelelő.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl az ajánlat érvénytelen, ha aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást vagy más teljesíthetetlen feltételt tartalmaz [72. §].

54. A Kbt. kógens rendelkezései szerint az ajánlatkérőnek minden közbeszerzési eljárás során meg kell vizsgálnia az ajánlat teljesíthetőségét, megalapozottságát és amennyiben szükséges a törvény által biztosított jogintézmények alkalmazása útján kell tisztáznia a felmerülő kérdéseket.

55. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a Kbt. 72. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő akkor köteles árindokolást kérni az ajánlattevőtől, ha az ajánlat a megkötni tervezett szerződés tárgyára figyelemmel aránytalanul alacsony összeget tartalmaz az értékelési szempontként figyelembe vett ár tekintetében, azaz ha az ajánlatkérő az ár vizsgálata eredményeképpen nem tud arról meggyőződni, hogy a szerződés az adott áron teljesíthető.

A Kbt. egyértelművé teszi, hogy az indokolásra felhívott ajánlattevőt terheli az ajánlati ár megalapozottságát alátámasztó minden szükséges információ megosztása az ajánlatkérővel. Az ő terhére esik, ha indokolásában nem bocsátja a megfelelő, bizonyító erejű adatokat az ajánlatkérő rendelkezésre.

56. A Kbt. 72. § (3) bekezdésének második mondatában foglaltak értelmében az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ára megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról. Az indokolásra felhívott ajánlattevőnek akként kell benyújtania indokolását, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által az indokoláskérésben foglalt követelményeknek. Az ajánlattevőnek olyan objektív alapú indokolást kell adnia, amely egyértelműen alátámasztja a tényleges helyzetet és nem hagy kétséget az ajánlatkérőben afelől, hogy a szerződés a megajánlott áron ténylegesen teljesíthető lesz.

57. A Kbt. 72. § (3) bekezdése rendelkezik továbbá arról is, hogy az ajánlatkérő köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha a közölt információk nem indokolják megfelelően, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető, azaz, ha az ajánlattevő nem bocsátotta az ajánlatkérő rendelkezésére mindazon adatokat és a rájuk vonatkozó indokolásokat, amelyeket az ajánlatkérő az indokoláskérésben felsorolt, és amelyek az ajánlatkérő azon meggyőződési kötelezettségének a teljesítéséhez szükségesek, hogy a szerződés az adott áron teljesíthető.

58. A Döntőbizottság rámutat, hogy az alvállalkozó költségeinek alátámasztottságát adott esetben az ajánlatkérő éppen olyan részletességgel kell, hogy vizsgálja, mint az ajánlattevő saját megajánlását. Az ajánlatkérőnek azt kell vizsgálnia a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti árindokolás-kérés alapján, hogy az ajánlattevő által meghatározott ellenszolgáltatásból a szerződés teljesíthető-e, függetlenül attól, hogy a vizsgált elemhez kapcsolódó teljesítést az ajánlattevő, alvállalkozó, esetleg szubalvállalkozó végzi.

59. A Döntőbizottság ezzel összefüggésben rögzíti, hogy lényegtelen, hogy a megítélhetőség hiánya annak következménye, hogy az ajánlattevő alvállalkozója nem bocsátja rendelkezésre a saját kalkulációját. Éppen az adna helyet a visszaélészerű joggyakorlásnak, ha az ajánlattevő az alvállalkozókra hárítva a költségeket, megkerülhetné a fentiekben már hivatkozott objektív indokolási kötelezettségét, ezáltal a Kbt. 73. § (2) bekezdése szerinti érvénytelenségi ok bekövetkezését.

60. A Döntőbizottság hangsúlyozza, hogy az ajánlattevőnek nem csak a saját maga által végzett munkákhoz kapcsolódó ellenszolgáltatás megalapozottságát, hanem az általa vállalt teljes ellenszolgáltatás megalapozottságát kell bemutatnia. Az ajánlattevő ugyanis alvállalkozó bevonása esetén is felelős a teljes szerződés teljesítéséért, illetve az ellenszolgáltatás közvetlen jogosultja is ő lesz, ennek megfelelően annak vizsgálata során, hogy az általa megadott ellenszolgáltatás fedezetet nyújt-e az általa vállalt teljesítésre, nem mentesülhet az indokolási kötelezettsége alól arra hivatkozva, hogy az adott részt alvállalkozó teljesíti.

61. A Döntőbizottság ehelyütt megjegyzi, hogy az ajánlatkérő helyesen hivatkozott a Kúria Kfv.III.37.486/2013/6. sz. ítéletére, amely rögzítette, hogy az ajánlatkérőnek az ajánlati ár megalapozottságának vizsgálata során a nyertes ajánlattevő által igénybe vett közreműködővel, alvállalkozóval kapcsolatos költségkalkulációt is figyelembe kell venni,

hiszen a Kbt. a lényeges ajánlati elemek, illetve ajánlati tartalmi elem vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget írja elő, annak megkülönböztetése nélkül, hogy az az ajánlattevő vagy közreműködője révén teljesül.

62. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az előzőekben rögzítettek alól az sem képez kivételt, hogy az alvállalkozó a kérelmezővel kötött megállapodását üzleti titokká minősítette, ugyanis a Kbt. rendezi az ajánlatkérő és a gazdasági szereplők relációjában az üzleti titokká minősített adatok kezelését. A Kbt. 44. § (1) bekezdése értelmében az ajánlatkérőnek megküldött iratok között szerepelhetnek üzleti titkot tartalmazó dokumentumok, amelyek az ajánlatkérő megalapozott döntéséhez szükségesek, azonban az üzleti titokra való tekintettel az ajánlatkérő ezeket nem lesz jogosult nyilvánosságra hozni.

63. Mindezekre tekintettel, ha az alvállalkozó vagy a szubalvállalkozó azért nem ad a rá eső részben árandokolást, vagy az árandokolást megalapozó adatokat, mert azt üzleti titokként kívánja kezelni még az ajánlattevővel szemben is, akkor az árandokolás ezen hiányossága az ajánlat érvénytelenségét eredményezheti, ugyanis a közölt információk nem igazolják megfelelően, hogy az ajánlat az adott áron teljesíthető.

64. A Döntőbizottság hivatkozik a Fővárosi Törvényszék 103.K.700.288/2019/11. számú ítéletében foglaltakra is (amely a jelenlegi Kbt. szabályaival lényegileg azonos tartalmú jogszabályhelyekre hivatkozik – dőlt betűvel): „A perbeli közbeszerzési eljárásban a Kbt. 74. § (2) bekezdés a) pontja [*Kbt. 73. § (2) bekezdés*] alapján az érvénytelenség oka egyértelműen fennállt, amely a felperesnek felróható irathiany miatt következett be. A felperes magatartása miatt került az ajánlatkérő abba a helyzetbe, hogy a rendelkezésre bocsátott iratok alapján, a nem kellő magyarázat és az irathiany okán nem tudott teljeskörűen meggyőződni a megajánlott ár gazdasági ésszerűséggel való összeegyeztethetőségről, további információkérésre azonban már nem volt jogszabályi lehetősége. A bíróság jelen perben is alkalmazandónak tekinti a határozat 58. pontjában idézett, a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.120/2014/8. sz. ítéletében kifejtetteket, amely szerint: „Ha az egyértelmű felhívásra az ajánlattevő nem ad megfelelő tartalmú választ, nem lehet helye ismételt felhívásnak, mert a Kbt. 69. § (3) bekezdése [*Kbt. 72. § (3) bekezdés*] csak további, a megadott árandokolásra épülő tájékoztatókérés lehetőségét biztosítja.”. Helyesen hivatkozott az alperes a határozat 58. pontjában arra, hogy az árandokolás és kiegészítő árandokolás után, miután az ajánlati ár, majd az árandokolás hiányosságait konkrétan megjelölte az ajánlatkérő, azok elmaradása jogkövetkezményeire felhívva az ajánlattevő figyelmét, további indokolás-, információkérés lehetősége nem állt fenn. A már megkérdezett, meg nem válaszolt kérdések tisztázására nem volt lehetőség, így az ajánlatkérőnek az érvénytelenség jogkövetkezményét elégtelen adatokra való hivatkozással kellett levonnia.”

65. A Döntőbizottság osztja az ajánlatkérő álláspontját a szerződés keretszerződés jellegére való kérelmezői hivatkozásra adott észrevétele vonatkozásában. A szerződés keretszerződés jellegét üresítené ki, ha előre meg kellene határozni azt, hogy pontosan mely feladatok, tételek kerülnek lehívásra, és csak azok tekintetében kellene az ajánlatkérőnek meggyőződni a vállalás teljesíthetőségéről. A Döntőbizottság rögzíti, hogy a Kbt. nem tesz különbséget az ajánlatkérő meggyőződési kötelezettsége tekintetében azon az alapon, hogy a teljesítésre keretszerződés alapján kerül sor, vagy sem. Az ajánlatkérőnek bármely típusú szerződés esetében fennáll az a kötelezettsége, hogy megbizonyosodjon a vállalások teljesíthetőségéről, megalapozottságáról.

66. A Döntőbizottság rögzíti, hogy nem foghat helyt a kérelmező azon álláspontja, miszerint egy esetleges nem megfelelő alvállalkozói árkalkuláció nem eredményezheti az ajánlati ár aránytalanul alacsony jellegének megállapítását, hiszen az árindokolásban nevesített alvállalkozó helyett másik gazdasági szereplő is jogszerűen teljesítheti az árindokolásban megjelölt munkanemet/részfeladatot. A Döntőbizottság rámutat, hogy az ajánlatkérő az ajánlattétel időpontjában, az ajánlatban foglaltak szerint köteles meggyőződni arról, hogy a megadott ár az adott pillanatban valós és gazdaságilag észszerű számításokon alapul. Az ajánlatkérő nem indulhat ki abból a feltevésből, hogy később az alvállalkozók cseréjére esetlegesen sor kerülhet. Amennyiben ez megengedhető és alkalmazható lenne, az az ajánlattevők árindokolási kötelezettségének megkerülése lenne, és a gazdasági megalapozottság vizsgálatának jogintézménye nem töltené be a szerepét.

67. A Döntőbizottság megjegyzi, hogy a felek korábbi döntőbizottsági határozatokra való hivatkozását nem vette figyelembe, tekintettel arra, hogy azok tényállása eltérő, illetve nem teljesen azonos a jelen jogorvoslati eljárás tényállásával.

68. A Döntőbizottság a fentiek együttes értékelését követően megállapította, hogy az ajánlatkérő jogszerűen nyilvánította érvénytelenné a kérelmező ajánlatát.

69. A Döntőbizottság a fentiek alapján a Kbt. 145. § (2) bekezdésében meghatározott hatáskörében eljárva a Kbt. 165. § (2) bekezdés a) pontja alapján a jogorvoslati kérelmet alaptalanság okán elutasította.

70. A Döntőbizottság a költségek viseléséről a Kbt. 151. § (9) bekezdés utolsó mondata, valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 126. § (2) bekezdésének a) pontjára figyelemmel rendelkezett, a jogorvoslati kérelem elutasítására tekintettel a kérelmező által megfizetett igazgatási szolgáltatási díj a kérelmező terhén marad.

71. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdésén alapul.

72. A határozat közigazgatási perben történő elbírálását a Kbt. 170. §-a biztosítja. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdés és a 13. § (3) bekezdés a) pont aa) alpont szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselő a Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 17 9. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2022. szeptember 23.

Dr. Kozsuch Edina sk
közbeszerzési biztos
az eljáró tanács elnöke

Gulyás Richárd sk
közbeszerzési biztos

Dr. Virágh Norbert sk
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Liszi Barbara
titkársági ügyintéző

Kapják:

1. Dr. Németh Ferenc felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (elektronikusan úton)
2. Dr. Farkas Bálint felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó (elektronikusan úton)
3. Miniszterelnökség (elektronikus úton)